

Kirjeäänestysasiakirjojen tarkastaminen

Keskusvaalilautakunta 05.02.2024 § 13
83/00.00.00.02/2024

Ulkomailla koko ennakkoäänestysajanjakson ja vaalipäivän asuvat tai oleskelevat voivat äänestää yleisissä vaaleissa kirjeitse ulkomailta. Kirjeäänestystä haluava äänioikeutettu tilaa kirjeäänestysasiakirjat ulkomaille, ne saatuaan äänestää ja palauttaa äänensä lähetekuoressa Suomeen oman kotikuntansa keskusvaalilautakunnalle.

Vaalilain 66 g §:n mukaan keskusvaalilautakunnalle saapuneet kirjeäänestysasiakirjat tarkastetaan oikeusministeriön ohjeiden mukaisesti.

Kunnan keskusvaalilautakunnalle saapuneet kirjeäänestysasiakirjat tarkastetaan noudattaen, mitä vaalilain 63 §:ssä säädetään.

Kirjeäänestys on 63 §:n 1–3 momentissa tarkoitettujen syiden lisäksi jätettävä huomioon ottamatta, jos:

Kirjeäänestys on jätettävä ottamatta huomioon, jos:

- 1) Kirjeäänestyksessä äänestänyttä henkilöä ei ole otettu äänioikeusrekisteriin kyseisen kunnan kohdalle;
- 2) Kirjeäänestyksen vaalikuoreen on tehty äänestäjää tai ehdokasta koskeva tai muu asiaton merkintä;
- 3) Kirjeäänestyksen lähetekirje on niin puutteellinen tai epäselvä, ettei varmasti voida vakuuttua, onko äänestys tapahtunut laissa säädetyin tavoin, tai päätellä, kuka on äänestänyt. Tätä kohtaa sovelletaan myös niihin tapauksiin, joissa lähetekuoresta ei löydy lähetekirjettä eli sitä ei ole. Äänestäjän oman allekirjoituksen puuttuminen kirjeäänestyksen lähetekirjeestä on merkittävä puutteellisuus ja aiheuttaa huomioon ottamatta jättämisen, koska kirjeitse äänestäjän on allekirjoituksellaan vakuutettava, että hän on äänestänyt vaalisalaisuutensa ja vaalivapautensa säilyttäen. Mikäli äänestyksessä on käytetty avustajaa, lähetekirje voi olla myös avustajan allekirjoittama. Jokin vähäinen tai epäolennainen puutteellisuus lähetekirjeessä ei välttämättä aiheuta huomioon ottamatta jättämistä. Keskusvaalilautakunnan on kussakin yksittäistapauksessa ratkaistava asia;
- 4) Kirjeäänestyksen lähetekuoreen tehtyjen postitus- tai lähetysmerkintöjen perusteella ei voida varmasti vakuuttua siitä, että kuori on postitettu tai lähetetty ulkomailta. Lähetekuoressa tulisikin olla ulkomaan postimerkkejä, ulkomaan postileima tai, jos kansainvälistä kuriiripalvelua on käytetty, kuoressa tai siihen liitettynä tulisi olla muu vastaava todiste siitä, että kuori on peräisin ulkomailta, eikä Suomesta;
- 5) Kirjeäänestyksen vaalikuori on sillä tavalla avonainen, että voidaan päätellä, että avonaisuus johtuu jostain muusta kuin kuoren teknisestä toimimattomuudesta (eli muusta kuin siitä, että kuori on huonon liimapinnan vuoksi itsestään auennut) tai on muutoin sellainen, ettei varmasti voida vakuuttua, että äänestys on tapahtunut laissa säädetyin tavoin. Avonainen vaalikuori, josta voidaan päätellä, että sitä ei ole yritettykään liimata kiinni, aiheuttaa huomioon ottamatta jättämisen, samoin

se, jos kuoresta voidaan päätellä, että se on ensin suljettu, sitten revitty auki ja sen jälkeen suljettu uudelleen;

6) Kirjeäänestyksen lähetekirjeestä puuttuvat laissa säädetyt läsnä olleiden todistajien allekirjoitukset ja heitä koskevat tiedot. Lähtökohtaisesti keskusvaalilautakunta voi luottaa siihen, että todistajat täyttävät kelpoisuusehdot. Syntymäajasta voidaan kuitenkin päätellä, onko todistaja 18-vuotias. Todistajan nimestä ja osoitteesta saatetaan voida päätellä, onko hän joku vaalilain 66 d §:n 5 momentissa mainituista henkilöistä, jotka eivät voi toimia todistajana. Jos todistaja on alle 18-vuotias tai joku, joka ei saa toimia todistajana, äänestys jätetään huomioon ottamatta edellä kohdan 3 nojalla (lähetekirjeen perusteella ei voida vakuuttua siitä, että äänestys on toimitettu laissa säädetyin tavoin).

Yksikin sanotuista perusteista riittää siihen, että kirjeäänestys jätetään huomioon ottamatta.

Kirjeäänestysasiakirjojen tarkastamisen jälkeen keskusvaalilautakunnan on vaalisalaisuus säilyttäen avattava hyväksytyt kirjeäänestyksen vaalikuoret, leimattava niissä olevat äänestysliput ja suljettava leimatut äänestysliput 50 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin ennakkoäänestyksen (ruskeaan) vaalikuoriin.

Päätösehdotus

Tarkastetaan kokouspäivään mennessä saapuneet kirjeäänestysasiakirjat ja päätetään hyväksymisestä tai huomioon ottamatta jättämisestä. Hyväksytyt kirjeäänestyksen (turkoosi) vaalikuoret avataan vaalisalaisuus säilyttäen, vaalilippu leimataan vaalileimasimella ja suljetaan ennakkoäänestyksen ruskeaan vaalikuoreen. Lopuksi lajitellaan näin syntyneet ruskeat ennakkoäänestyksen vaalikuoret asianomaisen äänestysalueen kohdalle hyväksytyihin ennakkoäänestyksen vaalikuorten joukkoon.

Kirjeäänestyksen lähetekirjeet säilytetään äänestysalueittain.

Päätös

Kokouspäivään mennessä ei ollut saapunut yhtään 2. vaalikierroksen tarkastettavia kirjeääniä.

Tarkistettiin kaksi (2) ensimmäisen vaalikierroksen kirjeääntä, jotka saapuivat myöhässä (saapumispäivä 5.2.2024) ja merkittiin pöytäkirjaan niiden huomiotta jättäminen.